

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล
ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะ และเชิษวิทยฐานะ
พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะและ
เชิษวิทยฐานะ ให้ครบถ้วนเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๔ (๒) มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยมหิดล ในการประชุมครั้งที่ ๖๑๒ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม
พ.ศ. ๒๕๖๘ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อ
สำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะ และเชิษวิทยฐานะ พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับ
สาขาวิชา ครุวิทยฐานะ และเชิษวิทยฐานะ พ.ศ. ๒๕๖๗

ข้อ ๔ ให้กำหนดปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย โดยหากมี
สาขาหรือวิชาเอก ให้ระบุชื่อสาขาหรือวิชาเอกนั้นไว้ในวงเล็บต่อท้ายปริญญาด้วย ดังต่อไปนี้

(๑) สาขาวิชากายอุปกรณ์ศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ

- (ก) เอก เรียกว่า “กายอุปกรณ์ศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “กอ.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “กายอุปกรณ์ศาสตร์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “กอ.ม.”
- (ค) ตรี เรียกว่า “กายอุปกรณ์ศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “กอ.บ.”

(๒) สาขาวิชาการจัดการ มีปริญญาสามชั้น คือ

- (ก) เอก เรียกว่า “การจัดการดุขฎิบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “กจ.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “การจัดการมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “กจ.ม.”
- (ค) ตรี เรียกว่า “การจัดการบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “กจ.บ.”

(๓) สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุขมูลฐาน มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ

- (ก) โท เรียกว่า “การจัดการสาธารณสุขมูลฐานมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “สม.ม.”

(๔) สาขาวิชาการบัญชี มีปริญญาสามชั้น คือ

- (ก) เอก เรียกว่า “บัญชีดุขฎิบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “บช.ด.”

- (ข) โท เรียกว่า “บัญชีมหำบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “บข.ม.”
- (ค) ตริ เรียกว่า “บัญชีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “บข.บ.”
- (๕) สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “การแพทย์แผนไทยประยุกต์ดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พทป.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “การแพทย์แผนไทยประยุกต์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พทป.ม.”
- (ค) ตริ เรียกว่า “การแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พทป.บ.”
- (๖) สาขาวิชาฉุกเฉินการแพทย์ มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ
- (ก) ตริ เรียกว่า “ฉุกเฉินการแพทย์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ฉพ.บ.”
- (๗) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “ดุริยางคศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ดศ.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “ดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ดศ.ม.”
- (ค) ตริ เรียกว่า “ดุริยางคศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ดศ.บ.”
- (๘) สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์ มีปริญญาสองชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “ทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ท.ด.”
- (ข) ตริ เรียกว่า “ทันตแพทยศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ท.บ.”
- (๙) สาขาวิชาเทคโนโลยี มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ
- (ก) ตริ เรียกว่า “เทคโนโลยีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ทล.บ.”
- (๑๐) สาขาวิชานิติศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “นศ.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “นิติศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “นศ.ม.”
- (ค) ตริ เรียกว่า “นิติศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “นศ.บ.”
- (๑๑) สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “บธ.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “บธ.ม.”
- (ค) ตริ เรียกว่า “บริหารธุรกิจบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “บธ.บ.”
- (๑๒) สาขาวิชาประชากรศาสตร์ มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ปร.ด.”
- (๑๓) สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พย.ด.” และ “ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ปร.ด.”
- (ข) โท เรียกว่า “พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พย.ม.”
- (ค) ตริ เรียกว่า “พยาบาลศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พย.บ.”

- (๑๔) สาขาวิชาแพทยศาสตร์ มีปริญญาสองชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “แพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พ.ด.”
  - (ข) ตรี เรียกว่า “แพทยศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “พ.บ.”
- (๑๕) สาขาวิชาเภสัชศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “เภสัชศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ภ.ด.” และ “ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ปร.ด.”
  - (ข) โท เรียกว่า “เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ภ.ม.”
  - (ค) ตรี เรียกว่า “เภสัชศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ภ.บ.”
- (๑๖) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “รป.ด.”
  - (ข) โท เรียกว่า “รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “รป.ม.”
  - (ค) ตรี เรียกว่า “รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “รป.บ.”
- (๑๗) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “วท.ด.” และ “ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ปร.ด.”
  - (ข) โท เรียกว่า “วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “วท.ม.”
  - (ค) ตรี เรียกว่า “วิทยาศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “วท.บ.”
- (๑๘) สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “วศ.ด.”
  - (ข) โท เรียกว่า “วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “วศ.ม.”
  - (ค) ตรี เรียกว่า “วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “วศ.บ.”
- (๑๙) สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ
- (ก) ตรี เรียกว่า “ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศป.บ.”
- (๒๐) สาขาวิชาศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ
- (ก) ตรี เรียกว่า “ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศศ.วท.บ.”
- (๒๑) สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ
- (ก) เอก เรียกว่า “สังคมศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “สศ.ด.”
  - “ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศศ.ด.”
  - “ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศษ.ด.”
  - “ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ปร.ด.”
  - (ข) โท เรียกว่า “สังคมศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “สศ.ม.”
  - “ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศศ.ม.”
  - “ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศษ.ม.”

“อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “อ.ม.”

(ค) ดรี เรียกว่า “ศิลปศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศศ.บ.”

“ศึกษาศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศษ.บ.”

(๒๒) สาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ มีปริญญาสองชั้น คือ

(ก) เอก เรียกว่า “สัตวแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “สพ.ด.”

(ข) ดรี เรียกว่า “สัตวแพทยศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “สพ.บ.”

(๒๓) สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มีปริญญาสามชั้น คือ

(ก) เอก เรียกว่า “สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ส.ด.”

(ข) โท เรียกว่า “สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ส.ม.”

(ค) ดรี เรียกว่า “สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ส.บ.”

(๒๔) สาขาวิชาอายุรศาสตร์เขตร้อนคลินิก มีปริญญาหนึ่งชั้น คือ

(ก) โท เรียกว่า “อายุรศาสตร์เขตร้อนคลินิกมหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “อค.ม.”

ข้อ ๕ ครุฑวิทยฐานะของมหาวิทยาลัย มีสามชั้น ดังต่อไปนี้

(๑) ครุฑดุษฎีบัณฑิต

ทำด้วยผ้าหรือแพรสีดำ เย็บเป็นเส้นคลุมยาวเหนือข้อเท้าประมาณ ๑๕ เซนติเมตร หลังจับตัวเสื้อผ้าอกตลอด มีแถบกำมะหยี่สีตามสีประจำสาขาวิชากว้าง ๑๒.๕ เซนติเมตร เย็บติดเป็นسابตลอดด้านหน้าทั้งสองข้างและโอบรอบคอเสื้อ ปลายแขนปล่อยกว้างยาวระดับข้อมือ ตอนกลางแขนทั้งสองข้างมีแถบกำมะหยี่สีตามสีประจำสาขาวิชากว้าง ๕ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เซนติเมตร พับปลายแถบเป็นมุมแหลม จำนวนสามแถบติดเรียงกัน ระยะห่าง ๕ เซนติเมตร มีผ้าคล้องคอยาว ๑๒๐ เซนติเมตร ด้านนอกทำด้วยผ้าหรือแพรสีดำเช่นเดียวกับเสื้อ ด้านในทำด้วยผ้าหรือแพรสีน้ำเงิน และให้แถบเป็นขลิบกว้าง ๑ เซนติเมตร และมีหมวกเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวด้านละ ๒๕ เซนติเมตร ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีดำ มีพู่ทำด้วยด้ายทอง ห้อยติดทางด้านขวาออกไปทางด้านหลังของหมวก โดยให้ปลายพู่ห้อยพ้นปีกหมวกพอสมควร

(๒) ครุฑมหาบัณฑิต

ให้มีลักษณะเช่นเดียวกับครุฑดุษฎีบัณฑิต แต่แถบกำมะหยี่สีตามสีประจำสาขาวิชาที่เย็บติดเป็นسابกว้าง ๗.๕ เซนติเมตร ตอนกลางแขนทั้งสองข้างมีแถบกำมะหยี่สีตามสีประจำสาขาวิชากว้าง ๕ เซนติเมตร ยาว ๓๐ เซนติเมตร พับปลายแถบเป็นมุมแหลม จำนวนสองแถบติดเรียงกัน ระยะห่าง ๕ เซนติเมตร มีผ้าคล้องคอยาว ๑๐๕ เซนติเมตร และหมวกเช่นเดียวกับ (๑) แต่มีพู่ทำด้วยไหมสีดำ ห้อยติดทางด้านขวาออกไปทางด้านหลังของหมวก โดยให้ปลายพู่ห้อยพ้นปีกหมวกพอสมควร

(๓) ครุฑบัณฑิต

ให้มีลักษณะเช่นเดียวกับครุฑมหาบัณฑิต แต่แถบกำมะหยี่สีตามสีประจำสาขาวิชาที่เย็บติดเป็นسابกว้าง ๕ เซนติเมตร มีผ้าคล้องคอยาว ๙๐ เซนติเมตร และหมวกเช่นเดียวกับ (๑) แต่มีพู่ทำด้วยไหมสีดำ ห้อยติดทางด้านขวาออกไปทางด้านหลังของหมวก โดยให้ปลายพู่ห้อยพ้นปีกหมวกพอสมควร

ข้อ ๖ สีประจำสาขาวิชา สำหรับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีดังต่อไปนี้

(๑) สาขาวิชากายอุปกรณ์ศาสตร์	สีม่วงอ่อน
(๒) สาขาวิชาการจัดการ	สีฟ้า
(๓) สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุขมูลฐาน	สีส้ม
(๔) สาขาวิชาการบัญชี	สีฟ้าอ่อน
(๕) สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์	สีเทา
(๖) สาขาฉุกเฉินการแพทย์	สีเหลืองกำมะถัน
(๗) สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์	สีเขียวอ่อน
(๘) สาขาวิชาทันตแพทยศาสตร์	สีม่วงเม็ดมะปราง
(๙) สาขาวิชาเทคโนโลยี	สีชมพูกลีบบัว
(๑๐) สาขาวิชานิติศาสตร์	สีส้มอ่อน
(๑๑) สาขาวิชาบริหารธุรกิจ	สีฟ้าเข้ม
(๑๒) สาขาวิชาประชากรศาสตร์	สีแดง
(๑๓) สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์	สีขาว
(๑๔) สาขาวิชาแพทยศาสตร์	สีเขียว
(๑๕) สาขาวิชาเภสัชศาสตร์	สีเขียวมะกอก
(๑๖) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	สีชมพูบานเย็น
(๑๗) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	สีเหลืองทอง
(๑๘) สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์	สีแดงเลือดหมู
(๑๙) สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์	สีส้มประกายทอง
(๒๐) สาขาวิชาศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์	สีเทาอ่อน
(๒๑) สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์	สีชมพูเข้ม
(๒๒) สาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์	สีฟ้าหม่น
(๒๓) สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์	สีชมพู
(๒๔) สาขาวิชาอายุรศาสตร์เขตร้อนคลินิก	สีน้ำเงินแกมม่วง

สำหรับปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ทุกสาขาวิชา ให้ใช้สีน้ำเงินเข้ม

ข้อ ๗ เข็มวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ได้ปริญญา มีลักษณะเป็นรูปวงกลมดุนูน เส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ เซนติเมตร ทำด้วยโลหะลงยา พื้นสีน้ำเงินเข้ม มีอักษรดุนูนสีทองตอนบนว่า “อตตานิ อูปมึ กร” ซึ่งมีความหมายว่า “พึงปฏิบัติต่อผู้อื่น เหมือนดังปฏิบัติต่อตนเอง” และตอนล่างว่า “มหาวิทยาลัยมหิดล” คั่นด้วยดอกประจำยามดุนูนสีทองอยู่ในกรอบวงกลมดุนูนสีทอง ตรงกลางมีรูปดุนูนสีทองประกอบด้วยอักษร “ม” อยู่ภายใต้จักร ตรี และพระมหาพิชัยมงกุฏ

ข้อ ๘ ผู้ได้รับปริญญามีสิทธิที่จะใช้ครุวิทยฐานะและเข็มวิทยฐานะในโอกาสและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ครุวิทยฐานะ ให้ผู้มีสิทธิสวมในโอกาสและเงื่อนไขดังนี้

(ก) ในงานพิธีพระราชทานปริญญาบัตรโดยแต่งกายตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยเครื่องแต่งกายนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล หรือตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(ข) ในงานพิธีการหรือโอกาสอื่นใด ตามกาลเทศะและความเหมาะสม หรือตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

(๒) เข็มวิทยฐานะ ให้ผู้มีสิทธิใช้เข็มวิทยฐานะประดับเข็มวิทยฐานะบนเครื่องแบบหรือเครื่องแต่งกายที่สุภาพในโอกาสอันสมควร หรือตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๙ ให้มหาวิทยาลัยจัดทำครุวิทยฐานะและเข็มวิทยฐานะตามข้อบังคับนี้ขึ้นไว้เป็นตัวอย่าง

ข้อ ๑๐ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้อธิการบดีมีอำนาจสั่งการให้ปฏิบัติตามที่เห็นสมควรและถือเป็นที่สุด และให้รายงานสภามหาวิทยาลัยมหิดลเพื่อทราบด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล

หมายเหตุ : เหตุผลในการออกข้อบังคับนี้ เนื่องจากมีการปรับปรุงรูปแบบครุวิทยฐานะปริญญา
มหาบัณฑิต และปรับปรุงสีประจำสาขาวิชาพยาบาลให้เป็นสีขาทั้งหมด โดยนำสีเหลืองแกมแดงอ่อน
ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาพยาบาล ออก เนื่องจากสภากาการพยาบาลกำหนดให้สาขาพยาบาลได้รับ
วุฒิปริญญาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ทั้งหมดแล้ว ทั้งนี้ ปัจจุบันไม่มีวุฒิปริญญาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิชา
พยาบาล แล้ว จึงจำเป็นต้องออกข้อบังคับฉบับนี้